

Имамо само ЈЕДНУ планету!

Када би остатак света живео – и трошио – попут Европљана, били би нам потребни природни ресурси три овакве планете! Ви можете помоћи да се ствари промене – будите део те промене!

Путовања авионом, месо за ручак сваки дан, куповина новог мобилног телефона сваке године... већина Европљана живи просперитетније него икада пре. Међутим, непрестано растућа потражња за новим производима који нам нису увек неопходни негативно утиче на свет око нас.

Живети боље у складу с могућностима

Нећемо моћи да наставимо да живимо као данас. У развијеним земљама постоји проблем прекомерне потрошње; трошимо више него што нам заиста треба. У комбинацији са растућим бројем становника и све раширенијим утицајем потрошачке културе на глобалном нивоу – а оба ова феномена појачавају потражњу за добрима и услугама – дошли смо до тога да превазилазимо капацитете планете за задовољавање наших потрошачких навика.

Јесте ли знали?

Приближно 15.500 литара воде се потроши на производњу 1кг говедине.

То је више од 100 туширања!

Проста је чињеница да смо достигли еколошке границе. Природни ресурси понестају – на пример, очекује се да ће резерве нафте бити исцрпљене до краја века – а до њих се долази све теже и на све штетније начине. Али ово је мање „непријатна истина“ него што се чини – могуће је живети боље, унутар ограничених оквира, уколико одмах почнемо да прилагођавамо своје понашање и усвајамо одрживе навике!

Смањите свој утицај на животну средину

Уколико се пребацимо на здравији начин живота и на еколошке производе, моћи ћемо да заштитимо себе и своју животну средину. Хајде да почнемо да размишљамо о будућности и постанемо савесни грађани и потрошачи. Избор је наш!

По статистици, станова, кућни апарати, храна и путовања, односно саобраћај заједно су одговорни за 70 до 80 одсто укупног утицаја на животну средину. Дакле, шта у пракси значи савесна и одржива потрошња?

Када нешто купујете, мислите о целом „животном циклусу“ производа:

- „ од употребљених сировина: Да ли су ретке? Да ли се до њих дошло на одржив начин?
- „ преко амбалаже: Да ли се користи превише непотребне пластике?
- „ транспорта: Одакле долази? Да ли је локалног порекла и сезонски?
- „ употребе: Да ли ми је заиста потребан? Да ли ћу га уопште искористити? Да ли ћу га често употребљавати?
- „ до разградње: Шта могу да учиним са њиме када ми више не буде потребан? Да ли могу да га рециклирам?

Ако овако размишљамо о ономе што трошимо, почећемо да боље схватамо каква утицај имамо на животну средину.

Каква штета!

Према неким проценама, бацамо готово четвртину хране коју купујемо! То није само лоше за наше новчанике, него и за животну средину, због непотребне производње, транспорта и одлагања све те неупотребљене хране.

Бацање хране у многоме може да се предупреди бољим планирањем:

- „ правите списак за куповину, како бисте куповали само оно што вам треба
- „ правилно чувајте храну ако би остала свежа и безбедна за употребу
- „ уз помоћ нових рецепата, покушајте да што више искористите остатке хране

Више информација:

www.consumerclassroom.eu

ec.europa.eu/environment/eussd/

www.eea.europa.eu/themes/households

www.prepare-net.com/blogtags/sustainable-consumption-and-production

WWW

Сви смо у овоме заједно

Колико природа вреди за тебе? Размисли колика је цена? Али пре тога, помисли на тренутак на све ствари које ти природа обезбеђује а да притом не тражи ништа заузврат. Из којег год угла да гледаш, човечанство не успева да испуни своје дужности према планети, а цену за такво понашање би евентуално могао да платиш управо ти.

Угроженост природних богатстава

Човечанство не живи у изолацији већ заједно са биљкама, животињама и осталим организмима гради један шири систем. Промена једног дела екосистема ствара последице по друге делове. Пошто човечанство наставља да спроводи радикалне промене света у коме живи његова сопствена будућност постаје неизвесна.

Природа нам бесплатно обезбеђује средства од суштинске важности за наше животе. Ми смо навикли да чист ваздух, воду и храну посматрамо здраво за готово, не схватајући притом, колико су заправо та средства вредна. Услед интензивне пољопривреде, загађења, уништавања шума и претеране експлоатације морских богатстава стварамо услове за нестанак средстава од којих наш живот зависи.

Још је више забрињавајуће то што када екосистем буде уништен, нема повратка на пређашње стање. Према томе, услед непоправљиве штете коју крупним корацима наносимо планети Земљи, ризикујемо не само да упропастимо планету за биљке и животиње него да подријемо и сопствене дугорочне интересе.

Напад на природу?

Живот на земљи се суочава са бројним претњама од којих су многе узроковане од човека. Емисије угљен-диоксида као резултат спаљивања фосилних горива и уништавање шума, доводи до глобалног загревања са озбиљним дугорочним последицама. Срећом, природа може да помогне! Екосистеми попут океана, шума и мочвара су природна „складишта угљеника“ која могу да смање количину угљен-диоксида у атмосфери. Заштитом и обновом екосистема, можемо да смањимо глобално загревање.

Када једна жива врста изумре, не постоји начин да се врати наопако. Нажалост, хиљаде живих врста су у опасности да заврше као птица Дрдо. Пример су туне чији опстанак је угрожен услед претераног ловљења.

Шта можеш да учиниш?

Будо пажљив према планети! На пример:

Шта једеш? Покушај да више користиш локално, сезонско и органско воће и поврће.

Колико трошиш? Размисли колико ти ствари заправо треба. Имај на уму да све на крају мора негде да заврши...

Колико ти значи природа? Понашај се према природи као према нечему вредном!

Истражуј природу и уживај у њој али не заборави да је поштујеш.

Натура 2000: заштита животних станишта

Широм ЕУ многи предели и њихов биљни и животињски свет су под заштитом мреже Натура 2000. То значи да многе мочваре, ливаде богате биљем и чак подземна пећинска подручја могу да се мењају само ако се поштује и животна средина.

Више информација:

natura2000.eea.europa.eu

ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

WWW

Већи učinak uz мање улагање

Како можемо да наставимо да задовољавамо своје енергетске потребе, а да, истовремено, смањимо утицај на околину?

Цене енергије расту, а наша зависност од увоза нафте и гаса из других земаља се повећава, као и наше емисије гасова који изазивају ефекат стаклене баште. Јасно је да је будућност у напуштању праксе коришћења фосилних горива и преласку на чисте и обновљиве изворе енергије, као што су ветар и сунчева енергија.

Међутим, најјефтинији и најбржи начин борбе против климатских промена, али и за обезбеђење снабдевања енергијом и контролу урачуна за електричну енергију и грејање је, у ствари, „енергетска ефикасност“. Добра вест је да ефикаснија употреба енергије не значи да морамо да жртвујемо квалитет живота – напротив!

Јарко светло

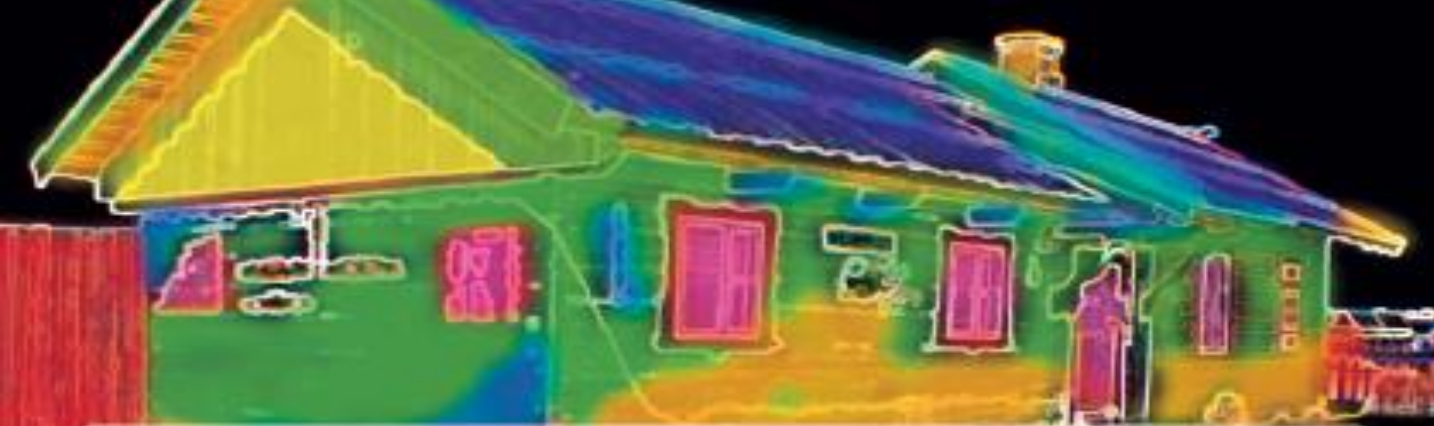
Узмимо, на пример, сијалицу. Класичне електричне сијалице (жаруље) још су широко распрострањене, али оне су јако неефикасне: девет пута више енергије се изгуби на топлоту, него што се емитује у виду светлости! Енергетски ефикаснији системи могу да донесу велику разлику у погледу утицаја на животну средину (тзв. угљенички отисак), коју ћемо, у виду уштеде, осетити и на сопственом џепу.

Компактне флуоресцентне сијалице штеде око 75% енергије у поређењу са класичним сијалицама. Нове, још ефикасније технологије, као што су ЛЕД диоде такође улазе на тржиште, а у ЕУ су класичне сијалице потпуно повучене из продаје крајем 2012. године.

Градимо зелену будућност

Што се тиче уштеде енергије, треба да кренемо од сопственог дворишта и да пронађемо начине да трошимо мање енергије у нашим домовима и удруженим зградама и просторијама у којима свакодневно боравимо.

На зграде отпада око 40% укупне потрошње енергије у ЕУ. На шта се све она троши? Углавном на контролу температуре – загревање или расхлађивање просторија. Али, ако променимо неке навике, моћи ћемо да уштедимо значајну количину енергије. На пример, промена унутрашње температуре за 1°C би довела до смањења потрошње енергије за 6%. Једноставна технолошка решења, попут бољих прозора и грејне опреме, уз паметно поступање, такође, могу да доведу до великих уштеда. У ствари, већ имамо технологију помоћу које можемо да изградимо кућу која производи више енергије него што је троши.

Све зграде у ЕУ морају да се граде по тачно прописаним стандардима енергетске ефикасности и да имају енергетски пасош.

Проверите шта пише на етикет и!

У настојању да помогне потрошачима да паметније одаберу, ЕУ је креирала енергетске етикете за гуме за аутомобиле и већину електричних уређаја. Ови производи су означени и ранжирани према енергетској ефикасности, чиме се помаже људима да уштеде енергију и новац.

Иако се енергетски ефикасни производи на први поглед можда чине скупљим, они се на дужи рок лако исплате кроз уштеду простеклу из смањене потрошње енергије.

Једноставне мере

Телевизори сами могу да представљају до 10% просечног рачуна једног домаћинства за електричну енергију, да не помињемо компјутере и друге електронске уређаје. Можда још увек не плаћате рачуне, али већ можете да помогнете. Најједноставнији начин је да гасите светло за собом када излазите из собе и да потпуно угасите електричне уређаје када их не користите – не остављајте ТВ или компјутер на стэнд-бају.

Више информација:

<http://ec.europa.eu/energy>

<http://learn-energy.net>

<http://managenergy.net>

Куповина за планету

Да ли мислите за себе да сте паметан купац? Са толиким избором на полицама радњи, да ли поредите цене и квалитет? Да ли размишљате о ефектима одређеног производа на животну средину?

Прелазак на одржив начин живота захтева од нас као потрошача не само да pazимо на то колико трошимо, него и шта купујемо: Да ли је ова књига штампана на еколошки прихватљивом папиру? Да ли тај уређај може да се рециклира? Да ли овај детергент садржи опасне хемикалије?

Да би скратила време потраге купаца за „одрживим“ артиклима, Европска Унија је увела пропис да сви овакви производи садрже посебну – *EU Ecolabel* ознаку – лого у облику цвета. Производи и услуге које носе ову ознаку пош тујустроге еколошке стандарде, од производног процеса, преко амбалаже, до транспорта. Они су бољи за планету и за ваше здравље!

Јесте ли знали?

Чак и у ери електронске комуникације, канцеларијски службеници у Европи штампају у просеку 30 страница папира дневно!

Где можете пронаћи *Ecolabel* ознаку?

Већина великих продавница у Европи има у понуди робу са *EU Ecolabel* ознаком, укључујући школску опрему, одећу, козметичке производе и електричне уређаје. *Ecolabel* лого у облику цвета се може видети и током путовања – еколошки одговорни хотели такође могу да добију ову престижну ознаку.

“Зелени” савети за куповину

- » Смањите количину амбалаже.
- » Користите кесе за куповину више пута или понесите своју торбу.
- » Рециклирајте.
- » Купујте само оно што вам је потребно.

Истраживањем штитимо нашу планету

Сви смо одговорни за животну средину и треба да користимо науку како бисмо пронашли иновативна решења за одрживу будућност. Детаљније ћемо вам представити неколико истраживачких пројеката ЕУ, чији циљ је да унапреде нашу будућност.

Арктичка опасност

Арктик је кључна компонента у глобалном климатском систему. Током последњих 100 година, његова атмосфера се загревала дупло брже од светског просека. Ледени покривач се нагло смањује и до краја овог века би могао у потпуности да нестане током летњих месеци.

Смањење леденог покривача ће имати озбиљне последице не само за живот аутоhtonог становништва, него и за експлоатацију необновљивих извора енергије, као што су нафта и гас, али и за риболов и бродски транспорт. Све ово отвара значајна еколошка, економска и геополитичка питања. Пошто нам још увек нису познате све могуће последице, неопходно је да боље упознамо Арктик.

Научници који раде на једном од досад највећих истраживачких пројеката финансираних средствима ЕУ, проучавају климатске промене на Арктику и потенцијалне ефекте тих промена. Важан део овог пројекта била је експедиција „Тара“; ниједан брод до тада није отпловио толико далеко на север – на свега 160 километара од Северног пола! Високотехнолошка мерна опрема је тестирана у екстремно удаљеним и тешким условима. Данас ови мерни инструменти комуницирају са сателитима и шаљу податке у реалном времену научницима широм Европе, што им помаже да разумеју шта се догађа у том региону.

www.damocles-eu.org

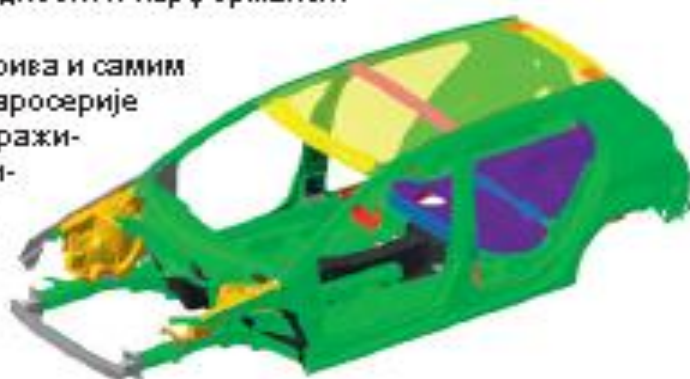
Аутомобили на дијети?

Са повећањем комфора и безбедности савремених аутомобила, повећава се и њихова тежина. Клима уређаји, електрични подизачи стакала и ваздушни јастуци само повећавају укупну тежину возила. Све ово значи да потрошња горива остаје релативно висока, иако мотори аутомобила постају све ефикаснији.

Европски инжењери који раде на пројекту „Суперлаког аутомобила“ пронашли су делотворну дијету за савремене аутомобиле, тако што су заменили делове израђене од тешког челика лакшим материјалима, као што су алуминијум и пластика ојачана угљеничним влакнима. Да би ово постигли, морали су, пре свега, да развију напредне начине спајања тих материјала, али и да обезбеде да аутомобили и даље задовољавају стандарде у погледу безбедности и перформанси.

Лакши аутомобили ће користити мање горива и самим тим, емитовати мање угљен диоксида. Каросерије аутомобила развијене у оклопу овог истраживачког пројекта, финансираног средствима ЕУ, биће 35 одсто лакше него код обичних возила. Прототип суперлаког аутомобила би могао да буде на тржишту за неколико година.

www.superlightcar.com

Лет на све већим висинама

Шта је следећа иновација у ваздухопловству? Од времена првих пробних летова с почетка прошлог века напредовали смо у великим скоковима. Данас комерцијални авио превозници лете на висини од 10 километара и достижу максималне брзине од око 900 km/h – што је свакако брзо, али дугачки летови суи даље непријатни.

Подорбитални превоз обећава да ће још брже да нас превезе до наших дестинација. Ова возила би се кретала по рубусвемира – без уласка у орбиту – а затим би оклизнула назад ка Земљи.

Први концепт који је развијен у оклопу истраживачког пројекта ЕУ је *ALPHA* возило које се лансира са авиона-носача, а затим се, помоћу ракетног мотора, пење изнад атмосфере. Други концепт, *Space liner*, је летелица на ракетни погон која би била у стању да превезе око 60 особа на велике даљине за изузетно кратко време.

Више о свемирском инжењерингу: www.esa.int

Еколошки домови доступни свима

На зграде отпада око 40 одсто укупне потрошње енергије у ЕУ, тако да је природно да напори усмерени у правцу одрживости буду усредсређени баш на њих.

У оквиру пројекта SHE (Одрживо становање у Европи – *Sustainable Housing in Europe*), изграђено је осам насеља са социјалним становима у четири европске земље (Данској, Француској, Италији и Португалији). Укупно је изграђено око 650 нових стамбених зграда за породице са ниским и средњим примањима.

Резултати овог пројекта, који је кофинансирала ЕУ, веома обећавају: остварена је уштеда од 30 одсто у потрошњи енергије и 40 одсто у потрошњи воде у односу на национални просек. Осим тога, овакав резултат се веома свидео новим станарима, што потврђује да ће овај пројекат допринети остварењу боље будућности за све.

Више информација: www.she.coop

